

Olga Ptakina. Some aspects of using distance learning system Moodle in the higher education.

One of modern means of information and communication technologies which are used in the distance learning is the Moodle system. The Moodle system is modern system of electronic training which has the multilingual interface, gives opportunity to organize full educational process, including tutorials, the monitoring system and estimations of educational activity of the student.

Key words: distance learning, distance learning system MOODLE, users of distance learning systems MOODLE.

Стаття надійшла до редакційної колегії 26.10.2015

УДК 167.1-043.83-047.22-027.561(075)=11:377.3(477)378.4/6

© Рибіна Н. В., Кошіль Н. С., 2015

Рибіна Наталія Вікторівна,
Кошіль Наталія Євгенівна

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ КОМПЕТЕНТНО-МОДУЛЬНОГО ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДРУЧНИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОГО ВНЗ

У статті проаналізовано процес створення підручника з англійської мови з урахуванням сучасної тенденції орієнтованості навчання на формування професійної комунікативної компетенції з новим складом її компонентів: лінгвістичних, дискурсивних, соціолінгвістичних, соціокультурних і стратегічних. Встановлено, що сучасний професійно орієнтований підручник повинен включати, з одного боку, традиційну складову – основи наукових дисциплін з профілем ВНЗ і, з іншого, нову, передмаєлену в моделі діяльності майбутнього спеціаліста у вигляді його функцій, проблем, завдань і компетенцій.

Ключові слова: професійно-орієнтований підручник з англійської мови, комунікативні компетенції, модель, навчальні результати.

У даний час розширюється співпраця між представниками різних кіл України та інших країн світу, зростає потреба у фахівцях отримання і обробки професійно необхідної інформації, а також для реалізації ефективного професійного спілкування. Особливого значення набуває підготовка фахівців конкретного профілю зі знанням

іноземної мови, які сприяють забезпеченню ділових контактів на міжнародному рівні.

Зважаючи на це у вітчизняній вищій освіті метою навчання іноземної мови студентів іноземних спеціальностей стає формування вміння використовувати іноземну мову переважно у професійній діяльності. Це, насамперед, означає вміння здійснювати інформаційну діяльність і самоосвіту на основі іншомовних джерел. Таким чином, в одному з найважливіших вимог до навчання іноземної мови в сучасному вузі є компетентісний підхід, тобто тенденція орієнтованості навчання на формування професійної комунікативної компетенції з певним складом її компонентів: лінгвістичних, дискурсивних, соціолінгвістичних, соціокультурних і стратегічних [1].

Окреслена мета може бути досягнута за умови чіткої і продуманої системи організації управління навчальним процесом, центральною ланкою якого є підручник.

Метою нашого дослідження є вивчення процесу створення підручника у практиці українського ВНЗ шляхом безпосереднього аналізу компетентно-модульного професійно-орієнтованого підручника з англійської мови. Підручник відіграє ключову роль у навчально-методичному комплексі, який у сукупності повинен забезпечувати як аудиторну, так і поза аудиторну, самостійну роботу студентів, здійснювану спочатку під опосередкованим керівництвом викладача, а потім повністю самостійно. Сучасний професійно орієнтований підручник повинен включати, з одного боку, традиційну складову – основи наукових дисциплін за профілем ВНЗ і, з іншого, нову, представлену в моделі діяльності майбутнього спеціаліста у вигляді його функцій, проблем, завдань і компетенцій.

Не буде перебільшенням також вважати, що підручник має доволі своєрідну та складну текстову структуру. Своєрідність і складність тексту підручника полягає в його двосторонній сутності: з одного боку, кожний підручник складається з кількох відносно самостійних текстів, а з іншого – це один текст, в якому існує низка самостійних текстів. Смішова і структурна єдність підручника не порушується через цілий комплекс інтегруючих сил. Інакше кажучи, кожний підручник – це, перш за все, єдиний текст великого обсягу, що має спільний заголовок (наприклад, "English for Professional Uses", "Profile", "Business Intelligence", "Progress to Proficiency", "Business English") та обмежений, по-перше, формальними межами: титульний листок та індекс; по-друге, змістовими межами: вигляд питання обов'язково вкладається у хронологічні та/або змістові рамки, що були задані в заголовку [4, с. 84].

Основною метою сучасного підручника для вузів певного профілю є його орієнтованість на формування у студентів професійної комунікативної, мовної, дискурсивної та соціокультурної компетенції. Створення сучасного професійно орієнтованого підручника пов'язане з визначенням предметної і процесуального аспектів навчання. Предметний компонент змісту навчання зазвичай співвідноситься з різноманітними знаннями (сфери, теми і ситуації спілкування, тексти), залучених до процесу навчання. При його визначенні необхідно керуватися принципом професійної спрямованості навчання (врахування спеціальності), який передбачає «врахування майбутньої спеціальності і професійних інтересів студентів на заняттях з мови» [5, с. 168]. Зокрема, при створенні підручника для юристів, що спеціалізуються в українському праві, доцільно відібрати такі правові теми: правові системи, галузі права, професія юриста, судова система України, Англії, Америки, Канади, судовий розгляд справи, різні галузі права (наприклад, деліктне право, договірне право, трудове право, тощо). У той же час при укладанні посібника для економістів рекомендовано внести теми, характерні для навчального плану підготовки економістів-управлінців: бізнес і підприємництво, лідерство і мотивація, тайм-менеджмент, теорія споживання, тощо.

При визначенні процесуального аспекту навчання ми дійшли висновку, що в даний час доцільно використовувати принципи модульної побудови підручника. Модульний підхід використовується не тільки для розкриття змісту певної теми, а й для структуризації усього навчального процесу. При цьому кожна виділена тема становить окремий модуль для навчання, а модуль, відповідно, являє собою самостійний функціональний фрагмент навчальної діяльності, структурну одиницю навчального матеріалу, що припускає постання засвоєння. Кожен навчальний модуль може бути розглянутий як деякий дидактично закінчений елемент. Модульна організація професійно орієнтованого підручника дає можливість вузу і викладачеві визначати порядок і повноту проходження модулів. Таким чином, одним із критеріїв відповідності модульного підручника його меті стає ретельно продумана однакова система завдань і вправ, спрямована на вироблення визначених компетенцій, що підлягають формуванню на різних етапах навчання і яка дає можливість учням краще орієнтуватися в складному професійно орієнтованому матеріалі, сприяє його більш якісному засвоєнню, а також дозволяє викладачеві організувати ефективний контроль за формуванням комунікативних умінь учнів. Модульний підхід до організації підручника надає навчальному процесу системність, структурну чіткість і гнучкість.

Безумовно, в ідеалі при навчанні юридичного чи економічного дискурсу необхідно використовувати ступінь автентичні матеріали, так як контекст діяльності в навчальних умовах повинен максимально наближатися до існуючого в дійсності. Однак англійський дискурс зазначених сфер професійної діяльності складний для сприйняття і вивчення в силу своєї історично сформованої терміносистеми і наявності в ньому концептів, властивих англійському праву чи бізнесу і нехарактерних для українського, наприклад, англійському загальному праву на протипаву континентальному праву, що застосовується в Україні. У зв'язку з цим при створенні підручника як основного тексту модуля ми використовували «методично автентичні тексти» [2, с. 13], які були складені авторами підручників на базі статей енциклопедичного характеру.

Важливо зазначити, що з погляду теоретичної основи підбору текстів, мабуть чи не найскладнішим, не зведеним на сьогодні до загального бачення питанням, є проблема створення єдиної типології текстів підручника. В.Цеглін вважає, що типологію текстів підручника можна створити лише враховуючи їхній зміст та мету (функцію) [4, с. 29]. Отже, всі тексти підручника умовно поділяють на основні, додаткові, пожеюючі.

Особливу увагу в модульному професійно орієнтованому підручнику для будь-якої спеціальності доцільно приділяти розробці «єрархії навчальних завдань» [3, с. 21], спрямованих на формування компетенцій, а також на тестування знань, набутих студентами в процесі роботи над модулем. Практично всі завдання і вправи, включені в підручник, мають передбачати самостійне виконання вдома, що дає можливість займатися справді комунікативною діяльністю на уроці. У підручнику повинні бути представлені різні прийоми організації інформації (схеми, таблиці і т.д.), що допомагають студентам найбільш ефективно запам'ятати, засвоїти і використовувати професійний матеріал.

Зважаючи на викладене вище, логічно зробити висновок, що компетентно-модульний професійно орієнтований підручник можна вважати успішним, якщо він дає можливість:

- надати вєому процесу навчання структурну чіткість і системність;
- забезпечити гнучкість і творчий підхід до навчання (повнота та порядок проходження модулів визначається завданнями курсу);
- систематизувати знання учнів;
- забезпечити «наскрізне» (від модуля до модуля) формування іншомовних і професійних компетенцій;

- реалізувати міждисциплінарний підхід, тобто зв'язок між навчанням іноземної мови та професійними дисциплінами, викладаються у вищі.

Обґрунтована нами модель компетентно-модульного підручника з іноземної мови не працюватиме без пошуково-діалогічної взаємодії адресата з текстом. Структура досконалого підручника – це завжди багаторівнева система, котра зацікавить, навчає та мотивує до подальшого самостійного опрацювання матеріалу. Підручник повинен виконувати не лише інформативну, але й однозначно розвивальну і культуротворчу функції, що ефективно використовуються у практиці викладання і призводять до кращих навчальних результатів.

Література

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge: CUP, 2001. – P. 260-273.
2. Мильруд Р. П., Носонович Е. В. Параметры аутентичного учебного текста / Р. П. Мильруд, Е. В. Носонович // Иностранные языки в школе. – 1999. – № 1. – С. 11-18.
3. Павлова И. П. Проблемы развивающего обучения иностранным языкам: традиции и новации / И. П. Павлова // Развивающее обучение в системе иноязычной подготовки: проблемы, инновации, перспективы. Вестн. Моск. гос. лингв. ун-та; вып. 567. Сер. Педагогические науки. – М., 2009. – С. 9-30.
4. Рыбіна Н. В. Лінгвістична концепція розвивального підручника з іноземної мови в Україні / Н. В. Рыбіна // Мандришель – 2011. – № 5. – С. 83-85.
5. Шукін А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукін. – М.: Филоматс, 2006. – 480 с.

Наталія Рыбіна, Наталія Кошіль. Проблема создания компетентно-модульного профессионально-ориентированного учебника по английскому языку в практике украинского вуза.

В статье проанализирован процесс создания учебника по английскому языку с учетом современной тенденции ориентации обучения на формирование профессиональной коммуникативной компетенции с полным набором ее компонентов: лингвистических, дискурсивных, социолингвистических, социокультурных и стратегических. Установлено, что современный профессионально ориентированный учебник должен включать, с одной стороны, традиционную составляющую – основы научных дисциплин по профилю вуза и, с другой, новую – представленную в модели деятельности будущего специалиста в виде его функций, проблем, задач и компетенций.

Актуальні питання освіти і науки Випуск 2015

Ключевые слова: профессионально-ориентированный учебник по английскому языку, коммуникативные компетенции, модель, учебные результаты.

Natalia Rybina, Natalia Koshil. The Problem of Creating the Competent Module Professionally Oriented textbook in English in Ukrainian Universities.

The article deals with the process of creating an English textbook taking into consideration current trends of training orientation toward formation of professional communicative competence of its complete composition components: linguistic, discursive, sociolinguistic, cultural and strategic. It has been established that the modern professionally oriented textbook should include, on the one hand, the traditional component – the basis of the scientific disciplines and universities profile, on the other hand, the new one which is represented in a model of future specialist training as its functions, problems, tasks and competences.

Key words: professionally-oriented English textbook, communicative competence, model, training results.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2015

УДК 376.36:73.76(075.2.)

© Рібун Ю. В., 2015

Рібун Юлія Валентинівна
Інститут спеціальної педагогіки
Національної академії педагогічних наук України

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ПІДРУЧНИКА З ОБРАЗОВОГО МІСТЕЦТВА ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

В статті розкрито сутність художньо-мовленнєвої діяльності та актуальність її використання у навчально-виховній і корекційно-розвивальній роботі з учнями із тяжкими порушеннями мовлення (ТІМ), зазначені основні компоненти художньо-мовленнєвої діяльності та засоби її використання в авторському підручнику з образотворчого мистецтва для учнів першого класу з ТІМ.

Ключові слова: художньо-мовленнєва діяльність, підручник, учні з тяжкими порушеннями мовлення.

Гуманізація спеціальної шкільної освіти сучасної України передбачає обов'язковий художньо-естетичний розвиток учнів, особливо таких, які мають тяжкі порушення мовлення (ТІМ). Саме